

бібліотеки В.С. Прокопчука була встановлена премія імені Й.І. Токаря. У числі перших лауреатів премії – соратниці Йосипа Івановича Людмила Петрівна Смолінська, Валентина Михайлівна Пархоменко, Надія Дмитрівна Крючкова, Тамара Миколаївна Опря, Людмила Володимирівна Огороднікова, Тамара Володимирівна Сологуб та представники наступного покоління бібліотекарів.

Список використаних джерел:

1. Йосип Іванович Токар // Завальнюк О.М. Кам'янець-Подільський державний учительський інститут у роки Великої Вітчизняної війни: дослідження, документи і матеріали, спогади / О.М. Завальнюк, В.С. Прокопчук, А.П. Гавришук ; Кам'янець-Поділ. нац. ун-г ім. І. Огієнка, Наук. б-ка, Центр дослідження історії Поділля. – Кам'янець-Подільський : Оіюм, 2010. – С. 274-277.
2. Суровий А.Ф. Токар Йосип Іванович / А.Ф. Суровий // Кам'янець-Подільський державний університет в особах. – Кам'янець-Подільський : Оіюм, 2003. – Т. 1. – С. 652-656.
3. ЦАМО, ф.33, оп.690155, ед.хр.6986 Наградной лист [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://podvignaroda.mil.ru/?#id=36822070&tab=navDetailDocument>.
4. Там само, оп.690306, ед.хр.2012 Наградной лист [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://podvignaroda.mil.ru/?#id=42879759&tab=navDetailDocument>.
5. Там само, ед.хр.2604 Наградной лист [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://podvignaroda.mil.ru/?#id=42227622&tab=navDetailDocument>

The article refers to the way front line Y.I. Tokar, head of the library of Kamenets-Podilskiy State Pedagogical Institute during 1948-1993 years.

Key words: war, tactical feat, awards, librarian.

Отримано: 17.02.2015

УДК 023.5:027.7:378.4(477.43):06.068

Г. В. Гайшук,
м. Кам'янець-Подільський

ЛАУРЕАТИ ПРЕМІЇ ІМЕНІ ЙОСИПА ІВАНОВИЧА ТОКАРЯ

Стаття висвітлює історію запровадження Премії імені Йосипа Івановича Токаря в галузі бібліотечної роботи, подано біографії Йосипа Івановича та лауреатів цієї премії.

Ключові слова: бібліотека Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка бібліотекар, премія імені Йосипа Івановича Токаря, лауреати, історія бібліотеки.

Премію Йосипа Івановича Токаря було запроваджено рішенням вченої ради Кам'янець-Подільського державного університету від 2 лютого 2006 року за пропозицією директора наукової бібліотеки Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка Віктора Степановича Прокопчука. «Положення про премію імені Й.І. Токаря в галузі бібліотечної роботи» було погоджено головою бібліотечної ради В.М. Федорчуком та затверджено ректором Кам'янець-Подільського державного університету М.О. Завальнюком. Воно визначає мету і порядок визначення претендентів, розмір премії, порядок присвоєння і вручення. Завданням премії є підвищення ролі бібліотеки в інформаційному забезпеченні навчально-виховного, науково-дослідницького процесу та впровадження новітніх технологій у бібліотечну працю. Звання лауреата пре-

мії імені Й.І. Токаря присвоюється наказом по університету за поданням комісії з премії, очолюваної директором бібліотеки. Оскільки вручення премії відбувається під час відзначення Всеукраїнського дня бібліотек (30 вересня), то кандидатуру на розгляд ректору комісія подає до 15 вересня. Щоб стати лауреатом премії імені Й.І. Токаря претендент має відповідати таким критеріям: відповідна освіта і стаж роботи в бібліотеці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, високі показники виконання планових завдань та нормативів, просвітницька діяльність, рівень культури обслуговування користувачів, взаємовідносин у колективі, професіоналізм, постійне підвищення кваліфікації, володіння сучасними технологіями. Премія присвоюється один раз на рік одному – двом бібліотечним працівникам за вагомі досягнення в бібліотечно-бібліографічній справі. Особам, удостоєним премії, вручається посвідчення лауреата з фотокарткою Й.І. Токаря та грошова винагорода, Повідомлення про лауреата премії вміщається в університетській газеті.

Йосип Іванович Токар був неординарною людиною, талановитим, ерудованим і невтомним працівником. З жовтня 1948 року і до кінця життя, 22 лютого 1993 року, беззмінним завідувачим бібліотекою Кам'янець-Подільського педагогічного інституту ім. В.П. Затонського.

Народився Йосип Іванович 18 березня 1924 року в селі Куява Смотрицького району Подільської губернії (нині село Соснівка Ярмолинського району Хмельницької області). Після визволення краю від німецьких загарбників, Й.І. Токар був призваний до лав Радянської армії, визволяв Польщу, Чехословаччину, Німеччину від нацизму, нагороджений трьома орденами, бойовими медалями.

У жовтні 1948 року очолив бібліотеку педагогічного інституту в Кам'янці-Подільському, паралельно здобуваючи відповідну освіту. 1949 року він закінчив місцевий технікум культосвітніх працівників, а 1953 року Харківський бібліотечний інститут за спеціальністю «бібліотекознавство». За 45 років праці на посаді керівника бібліотеки Йосип Іванович виявив глибоку відданість справі, неабияку енергію і послідовність у розширенні і поповненні фондів бібліотеки, створенні умов для забезпечення викладачів і студентів навчальною і науковою літературою. Дбав завідувач і про кадри, кожного працівника спонукав до навчання, до постійної роботи над підвищенням фахового рівня. Був вимогливим і водночас доброзичливим керівником, який зробив значний внесок у розвиток інститутської бібліотеки.

За період з 2006 року лауреатами премії Й.І. Токаря стали 8 працівників.

Першим лауреатом премії імені Й.І. Токаря 2006 року була Л.П. Смолінська.

Людмила Петрівна народилася 21 грудня 1941 року в селі Довжок Кам'янець-Подільського району Хмельницької області. Закінчила Кам'янець-Подільський технікум культосвітніх працівників. Роботу в бібліотеці Кам'янець-Подільського педагогічного інституту розпочала 12 червня 1963 року. Без відриву від виробництва отримала вищу освіту – закінчила історичний факультет Кам'янець-Подільського педагогічного інституту. У бібліотеці пройшла шлях від рядового працівника до провідного спеціаліста. Майже 20 років очолювала найбільший підрозділ книгозбірні – відділ обслуговування. Вимагаючи від підлеглих дотримання виробничої дисципліни, сама показувала приклад відповідального ставлення до службових обов'язків, підвищення фахового рівня, допомагала молодим фахівцям переборювати труднощі, опановувати справу. Вона постійно дбає про культуру обслуговування, вчить колег тактовності й толерантності.

Лауреатом премії імені Й.І. Токаря 2007 року стала В.М. Пархоменко.

Валентина Михайлівна народилася 29 жовтня 1934 року в Києві. 1963 року розпочала навчання в Кам'янець-Подільському культосвітньому училищі. На роботу в бібліотеку інституту прийшла у вересні 1964 року. Через рік була переведена на посаду бібліографа, а 1971 року, після закінчення бібліотечного факультету Київського державного інституту культури, отримала статус дипломованого спеціаліста з питань бібліотекознавства та бібліографії і категорію старшого бібліографа. З перших днів роботи зарекомендувала себе сумлінним, енергійним працівником, глибоко відданим улюбленій праці. Здійснювала неодноразові поїздки до Києва в бібліотеку імені В.І. Вернадського, парламентську, збирала інформацію з історії нашої книгозбірні, бібліотеки, віднайшла спомина Лева Биковського про перші кроки бібліотеки Кам'янець-Подільського державного українського університету, опублікувала статтю з історії бібліотеки періоду її становлення. Вона допомогла навчально-науковій лабораторії етнології виявити і правильно оформити народознавчу бібліографію до довгострокової програмної теми «Народна культура Поділля в контексті національного відродження України», сформувавши картотеку «Життя і наукова праця професора І.І. Огієнка» до відкриття 2003 року Центру огієнкознавства. Надає науково-бібліографічну допомогу, передусім в оформленні наукового апарату, викладачам під час підготовки до друку навчально-методичних праць.

Лауреатом премії імені Й. І. Токаря 2009 року стала Н. Д. Крючкова.

Надія Дмитрівна народилася 4 грудня 1954 року в селі Притулівка Дунаєвського району Хмельницької області. 1974 року вступила до Київського інституту культури ім. О.Є. Корнійчука на бібліотечний факультет. Після закінчення 1978 року інституту культури Надія Дмитрівна розпочала свою трудову діяльність за фахом, працювала бібліографом Чернівецької обласної бібліотеки для юнацтва. 1980 року розпочала свою роботу в бібліотеці Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту. Тут вона пройшла шлях від рядового бібліографа, методиста до провідного бібліотекаря, завідувачки відділу обслуговування. 14 березня 2005 року очолила відділ рідкісних видань університетської наукової бібліотеки. Проявила себе вмілим організатором і наставником студентської молоді, проводить значну просвітницьку роботу серед науковців, професорсько-викладацького складу, студентів. Надія Дмитрівна є учасником третьої Могилів-Подільської науково-красознавчої конференції, співавтором бібліографічного показника «Труди Подільського єпархиального історико-статистического комітета (церковного історико-археологіческого общества (1876-1916))», співакладачем бібліографічного показника «Періодичні видання доби Української революції 1917-1920 рр. у науковій бібліотеці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка», автором ряду наукових статей

Лауреат премії імені Й.І. Токаря 2010 року – Т.М. Опря.

Народилася Тамара Миколаївна 11 листопада 1952 року в селі Вербоваць на Черкащині. 1969 року, по закінченню школи, вступила на історичний факультет Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту. 1973 року працювала вчителем історії Орининської середньої школи-інтернат. А потім у Хмельницькому обласному архіві, який на той час знаходився в Кам'янці-Подільському, у 1975 році очолила відділ обліку дореволюційної літератури.

Свою роботу в бібліотеці Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту Тамара Миколаївна розпочала 1977 року. Працювала вона в читальному залі історичного факультету, читальному залі № 2, на абонементі історично-

го факультету, у читальному залі педагогічного факультету. З 2002 року очолює інформаційно-бібліографічний відділ університетської бібліотеки. Є співукладачем серійного бібліографічного видання «Бюлетень з проблем вищої школи», ряду бібліографічних та персональних покажчиків, співавтором «Календаря знаменних і пам'ятних дат університету», автором низки статей, інформаційних оглядів, повідомлень. Бере активну участь у багатьох науково-практичних форумах: конференціях, семінарах, практикумах, методичних нарадах, виступала з доповіддю на I Міжнародному бібліографічному конгресі в Санкт-Петербурзі (2010 р.). Здійснює реферування наукових праць викладачів університету з подальшою передачею інформації до загальнодержавної бази даних «Україніка наукова».

Лауреат премії імені Й.І. Токаря 2011 року – В.М. Бунда (1956-2012).

Народилася Валентина Михайлівна 2 грудня 1956 року в селі Ріпенці Кам'янець-Подільського району Хмельницької області. 1981 року закінчила Київський державний інститут культури імені О. Корнійчука за спеціальністю бібліотекознавство та бібліографія. У 1979-1987 роках вона працювала старшим бібліотекарем міської централізованої бібліотечної системи, у 1987-1990 роках – старшим бібліотекарем та старшим методистом міжсоюзної централізованої спілки профспілкових бібліотек, у 1991-2000 роках – завідувачем бібліотеки Кам'янець-Подільського планово-економічного технікуму-інтернату, викладачем предметів «Ділова українська мова», «Українська мова», «Соціологія».

З 2000 року працювала на посаді заступника завідувача бібліотеки Кам'янець-Подільського державного педагогічного університету. З грудня 2003 по вересень 2004 року виконувала обов'язки завідувача бібліотеки. Займалася науково-дослідною роботою, систематично підвищувала кваліфікаційний рівень, пройшла навчання в центрі безперервної інформаційно-бібліотечної освіти Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв України. Професіоналізм, ентузіазм, енергійність, наполегливість у досягненні поставленої мети були основними чинниками її успішної праці.

Лауреат премії імені Й.І. Токаря 2012 року – Л.С. Нижник (1939-2014).

Лариса Степанівна народилася 15 вересня 1939 року в місті Заславль Мінської області Білоруської РСР. У 1957-1959 роках навчалася в місцевому культурно-освітньому технікумі (бібліотечний відділ). 1959 року призначена методистом Новопсковської районної бібліотеки Луганської області. У бібліотеку Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту прийшла на роботу 1962 року. Працювала у відділі комплектування і обробки літератури каталогізатором, продовжуючи навчання у Київському державному інституті культури імені О. Корнійчука на бібліотечному факультеті, який закінчила 1968 року. 1985-2008 рр. завідувала читальним залом історичного факультету, 2008 року переведена на посаду провідного бібліотекаря центрального абонементу. Працювала із знанням справи, надавала допомогу студентам, пошуковцям, викладачам, інформацією чи консультаціями. Її праця відзначена численними нагородами.

Лауреат премії премії Й.І. Токаря 2013 року – Л.В. Огороднікова.

Людмила Володимирівна народилася 23 квітня 1945 року. Роботу в бібліотеці Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту розпочала 1976 року. 1987 року її було переведено на посаду старшого бібліотекаря. Цього ж року очолила абонемент фізико-математичного факультету. З перших днів Людмила Володимирівна зарекомендувала себе старанним, ініціативним та енергійним бібліотекарем. Відзначена низкою нагород.

Лауреат премії імені Й.І. Токаря 2014 року – Т.В. Сологуб.

Народилася Тамара Володимирівна 23 жовтня 1967 року в селі Врублівці Кам'янець-Подільського району Хмельницької області. 1984 року вступила на на-

вчання до Хмельницького технологічного інституту, 1987 року перевелася на навчання до Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту на педагогічний факультет. У вересні 1987 року була прийнята на роботу в бібліотеку Кам'янець-Подільського педагогічного інституту на посаду бібліотекаря відділу обробки і комплектування літератури. З 1988 року – у бібліотеці педагогічного факультету, де нині обіймає посаду завідувачки абонементу та читального залу педагогічного факультету. Тамара Володимирівна – співукладач бібліографічних покажчиків викладачів факультету Павліни Степанівни Каньоси, Галини Петрівни Ткачук.

Список використаних джерел:

1. Прокопчук В.С. Бібліотека Кам'янець-Подільського національного університету: роки становлення й розквіту : істор. нарис / В.С. Прокопчук, Л.Ф. Філінок ; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т, наук. б-ка. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2009. – 284 с. : іл.
2. Бабій Л.М. Директори бібліотеки Кам'янець-Подільського державного університету. Серія. Бібліотекознавство. Книгознавство / Л.М. Бабій // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т, 2008. – Вип. 1. – С. 72-78.
3. Бібліотекар за покликанням // Студентський меридіан. – 2009. – 22 жовт. (№ 1655-1657). – С. 9.
4. Бунда В.М. Її життєве кредо – любити книгу й читача / В.М. Бунда // Студентський меридіан. – 2007. – 30 серп. (№ 1591-1592). – С. 5.
5. Бунда В.М. Лауреати премії імені Й.І. Токаря в галузі бібліотечної роботи / В.М. Бунда // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету. Серія. Бібліотекознавство. Книгознавство. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т, 2008. – Вип. 1. – С. 385-387.
6. Бунда В.М. Наступна сторінка в історії університетської бібліотеки / В.М. Бунда // Студентський меридіан. – 2006. – 7 берез. (№ 1543-1545). – С. 6.
7. Бунда В.М. Наш лауреат / В.М. Бунда // Студентський меридіан. – 2009. – 2 жовт. (№ 1652-1654). – С. 4.
8. Бунда В.М. Фахівець бібліотечної справи / В.М. Бунда. // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія. Бібліотекознавство. Книгознавство. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2010. – Вип. 2. – С. 610-611.
9. Вдячна за допомогу // Студентський меридіан. – 2007. – 16 листоп. – С. 1.
10. Веселовська О.В. Круглий стіл «Бібліотеки ВНЗ за роки незалежності України: стан, проблеми, перспективи» / О.В. Веселовська // Студентський меридіан. – 2011. – 2 груд. (№ 1713-1716). – С. 9.
11. Вічна пам'ять // Студентський меридіан. – 2012. – 12 квіт. (№ 1727-1730). – С. 12.
12. Гавришук А. Блискучий знавець бібліотечної справи / А. Гавришук, А. Суровий // Студентський меридіан. – 2003. – 28 лют. (№ 1445). – С. 3.
13. Гавришук А.П. «Студентський меридіан» як джерело історії наукової бібліотеки Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка доби незалежності України (1991-2010 рр.) / А.П. Гавришук // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія. Бібліотекознавство. Книгознавство. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2010. – Вип. 2. – С. 221-246.
14. Гавришук А.П. Вшанування праці ветерана / А.П. Гавришук // Студентський меридіан. – 2009. – 10 груд. (№ 1658-1659). – С. 7.
15. Гавришук А.П. Йосип Іванович Токар / А.П. Гавришук // Кам'янець-Подільський державний університет в особах. – Т. 1. – Кам'янець-Подільський : Оіон, 2003. – С. 652-656.
16. Гавришук А.П. Святкували Всеукраїнський день бібліотек / А.П. Гавришук // Студентський меридіан. – 2009. – 22 жовт. (№ 1655-1657). – С. 9.
17. Гавришук А. Як святкували бібліотекарі / А. Гавришук // Студентський меридіан. – 2012. – 6 жовт. (№ 1740-1742). – С. 10.
18. Зі святом, шановна колего! // Студентський меридіан. – 2011. – 2 груд. (№ 1713-1716). – С. 3.

19. Календар знаменних і пам'ятних дат Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на 2009 рік. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет, 2008. – Вип. 4. – 79 с.
20. Календар знаменних і пам'ятних дат Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на 2011 рік. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т, 2010. – Вип. 6. – 90 с.
21. Календар знаменних і пам'ятних дат Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на 2012 рік. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т, 2011. – Вип. 7. – 95 с.
22. Лауреат премії ім. Й.І. Токаря // Студентський меридіан. – 2012. – 6 жовт. (№ 1740-1742). – С. 10.
23. Опря Т.М. Закохана у книги / Т.М. Опря // Студентський меридіан. – 2004. – 22 жовт. (№ 1511-1512). – С. 3.
24. Опря Т.М. Приклад нагнненого служіння книзі і людям / Т.М. Опря // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія. Бібліотекознавство. Книгознавство. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2010. – Вип. 2. – С. 607-610.
25. Положення про премію імені Й.І. Токаря в галузі бібліотечної роботи // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету. Серія. Бібліотекознавство. Книгознавство. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет, 2008. – Вип. 1. – С. 380-381.
26. Поташнікова Г.В. Професіонал, порадник / Г.В. Поташнікова // Студентський меридіан. – 2008. – 1 верес. (№ 1618-1620). – С. 5.
27. Прокопчук В.С. Бібліотека Кам'янець-Подільського національного університету: етапи розвитку, стан і перспективи / В.С. Прокопчук // Студентський меридіан. – 2007. – 30 серп. (№ 1591-1592). – С. 5.
28. Його ж. Валентина Михайлівна Пархоменко / В.С. Прокопчук // Кам'янець-Подільський державний університет в особах. – Кам'янець-Подільський : Оіом, 2005. – Т. 2. – С. 715-723.
29. Його ж. Святкуючи, пам'ятасмо / В.С. Прокопчук // Студентський меридіан. – 2012. – 6 жовт. (№ 1740-1742). – С. 10.
30. Його ж. Свято володарів інформаційних скарбів / В.С. Прокопчук // Студентський меридіан. – 2011. – 10 жовт. (№ 1708-1712). – С. 12.
31. Його ж. Талант, помножений на працю / В.С. Прокопчук // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія. Бібліотекознавство. Книгознавство. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2013. – Вип. 3. – С. 292-293.
32. Його ж. У бібліотекарів професійне свято / В.С. Прокопчук // Студентський меридіан. – 2009. – 2 жовт. (№ 1652-1654). – С. 4.
33. Резнічук Л.В. Людина енциклопедичних знань / Л.В. Резнічук // Студентський меридіан. – 2006. – 7 берез. (№ 1543-1545). – С. 6.
34. Резнічук Л.В. Фахівець бібліотечної справи / Л.В. Резнічук // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія. Бібліотекознавство. Книгознавство. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2013. – Вип. 3. – С. 293-294.
35. Шевчук В.А. Бібліотекар – людина особлива / В.А. Шевчук // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія. Бібліотекознавство. Книгознавство. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2010. – Вип. 2. – С. 613-614.

The article covers history of Prize named by Yosyp Ivavnovych Tokar in the library science, tells biographies of Yosyp Ivanovych and prize winners.

Key words: *Ivan Ohienko's Kamyanets-Podil's'kiy National University, librarian, prize named by Yosyp Ivavnovych Tokar; prize winner; library history.*

Отримано: 12.02.2015